tarrafa (PESC)

Pesquera nocturna de cércol i que té com a característica l'ús de la llum per a atraure les moles de peix. També rebia el nom de llum. La tarrafa pescava tot l'any, però es considerava que les millors èpoques d'aquest art eren els mesos d'octubre-novembre i de març-abril. El fet que es practicara de nit obligava els mariners a adaptar-se al calendari i horaris lunars. Per aquest motiu si la lluna estava *en la seua força* –lluna plena- no eixien a la mar. Si la lluna feia els quarts havien d'esperar que *estiguera en la paret* per a calar. I conseqüentment, *la fosca* o lluna nova tenia la consideració d'etapa més adient per a la tarrafa. L'ús del motor va permetre que les zones de calada foren extenses. Cada embarcació es regia d'una manera, però allò més habitual era que, en una nit dels mesos propicis, pescaren per la zona compresa entre Calp i el Campello. Els altres mesos de l'any s'havia d'anar més lluny: des de Santa Pola fins arribar a Castelló i Eivissa.

La tarrafa i l'almadrava eren dues autèntiques indústries de la mar, tant pel volum de pesquera com pel personal que s'hi ocupava. És per aquest motiu que han estat les úniques pesqueres que han donat nom als seus empleats: *tarrafers* i *almadravers*. A Benidorm l'any 1945 hi havia divuit tarrafes, quantitat més que considerable per a la població de l'època. La tarrafa a la Marina va desaparéixer sobre l'any 1960 substituïda i transformada en la traïnya de procedència atlàntica.

Les embarcacions de la tarrafa eren la *barca a motor*, el *llaüt de l'art* o *llaüt de la tarrafa*, el *bot de la llum* i el *bot*.

El personal que hi participava, *els tarrafers*, es componia de més o menys vint persones amb els següents càrrecs: *patró*, que era el manador del timó. El *motorista*, encarregat del motor. El *patró de l'art* o *calador*, que és el manador del llaüt. Els *arriadors*, personal que arriava la xàrcia. Els *caladors*, que eixien a fer el bol. El *llumero*, encarregat de les llums. I finalment, els *mariners*.

L'art era la xàrcia guarnida amb tots els elements necessaris per a poder pescar, tenia dues bandes: *proa* i *popa*. La seua llargària de cap a cap feia entre 120 i 150 braces. El calat era d'entre 8 i 10 *panyos* o *vessos* de xàrcia, cada ves tenia entre 200 i 400 malles.

Les parts de l'art eren les següents: la *tressa del suro*, la *cadeneta del suro*, els *panyos de xàrcia de tarrafa*, la *cua de rata*, el *giró*, el *matador* o *copejada*, la *tressa del plom*, la *pata de gall*, les *argolles*, la *corredera*, el *rollo*, el *tornet*, les *boles*, el *calament*, els *calons*, les *pasteques* i les *llums*.

Per tal de realitzar la pesquera, les embarcacions de la tarrafa fondejaven en un lloc establert, llavors el bot –podia anar-ne més d'un- es col·locava en un punt determinat i encenia els llums perquè el peix s'hi emparara. Aleshores els mariners havien d'esperar els senyals que indicaven la presència de peix com ara les *barbulles* o bambolles d'aire que amolla el peix. Els pescadors havien d'estar atents per veure les *mogudes de barbulla*. Amb la barbullada podien saber quina espècie i en quina quantitat es trobava al voltant. Els peixos que fan barbulla són el gerret, el sorell, la sardina, l'aladroc i l'alatxa, entre altres. Així, per exemple, la sardina fa els *collarets*, un seguit de tres o quatre barbulles. En canvi, la característica de l'aladroc és que fa poca barbulla i fina. Ara bé, hi ha peix que no fa barbulles com la boga i el verat. Altres senyals són els salts de trompa que fa la sardina, la presència de *galfins* jóvens, el *refoll* o aflorament del peix a la cara de l'aigua i l'*aiguatge* o moviment de l'aigua.

Una vegada comprovats els senyals eixia el llaüt i feia el bol per a calar la tarrafa. L'operació era feta a mà pels arriadors a la popa. Al llarg de totes les operacions la barca a motor i el llaüt prenien posicions diverses. Els bols principals eren el *bol de prima*, a primeres hores de la nit; i *el bol de l'alba*, al rompent del dia. El *bol de l'alba* era el més característic de tots, ja que si la tarrafa duia dos botets de les llums, tots dos s'ajuntaven per a fer el bol. Un dels botets tirava el ferro a bord, sense fer soroll, per a evitar que el peix s'aplatara. Aleshores començaven a ciar lentament de manera que el peix poguera seguir la llum fins que abarloaven els botets. Quan tot el peix s'havia amolat calaven i feien el bol.

Aquesta activitat tenia certs inconvenients afegits als habituals pel fet de ser a la mar. Un dels principals era l'ús que es feia d'explosius per matar el peix i que va provocar diversos accidents. Els pescadors

repartien els guanys pel sistema d'anar a la part (Llorca Ibi 2000:128-129), però hi havia en les tarrafes una part que era la de la Mare de Déu que servia per a pagar la festa de la Mare de Déu del Sufragi, i també va haver una part durant cert temps que serví per a pagar les campanes de l'església.

Diccionari de Benidorm